

A kábítószer-probléma kezelésére vonatkozó közkiadások

Horváth Gergely Csaba
Nemzeti Drog Fókuszpont
Nemzeti Kábítószer Adatgyűjtő és Kapcsolattartó Központ

Magyar Országgyűlés Kábítószerügyi Eseti Bizottsága
2008.04.16.

Drog, Adat, Döntés

Társadalmi költségek vs. költségvetési kiadások

Kábítószerrel összefüggő társadalmi költségek

(social v. economic cost)

- Kábítószer előállításából, kereskedelméből és fogyasztásából fakadó valamennyi kárt, kiadást és egyéb ráfordítást értjük
- Társadalom egésze szintjén merül fel (állam, vállalatok, háztartások)
- Károkat és elmaradt hasznokat is magába foglal
- Pénzben vagy természetben (pl. egészségkárosodás, megrongált/ellopott tulajdon stb. formájában)

Kábítószerrel összefüggő költségvetési kiadások (KÖKK)

(public v. government expenditure)

- Az államháztartás alrendszerét terhelő, ott felmerülő költségvetési ráfordításokat jelenti (pl. központi kormányzat, helyi-területi igazgatás, társadalombiztosítás stb.)
- Kizárólag pénzben

KÖKK becslés céljai

A felhasználási-elemzési céltól függően összehasonlíthatók:

- a költségek/kiadások az azonos területen realizált vagy realizálható bevételekkel/hasznokkal;
- az adott terület költségei (korábbi vagy későbbi időszakok összehasonlítása),
- funkcionális (pl. az illegális kábítószer és az alkohol költségei), illetve
- földrajzi koordináták (regionális eltérés, nemzetközi összehasonlítás) mentén mért költségekkel.

Kábítószerrel összefüggő költségvetési kiadások (KÖKK)

Nemzetközi gyakorlat (EMCDDA) négy területen vizsgálja a KÖKK-öt:

- Megelőzés / kutatás
- Jogalkalmazás / büntető igazságszolgáltatás
- Egészségügyi kezelés
- Ártalomcsökkentés

„Kábítószerrel összefüggő” költségvetési kiadások:

- Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények feltárása
- A kapcsolódó büntetőeljárások lefolytatása és büntetések végrehajtása
- A kábítószer-függőség és a közvetlenül ahhoz kapcsolódó egészségügyi problémák orvosi kezelése
- Szociális ellátórendszer kábítószerrel kapcsolatos kiadásai

Hazai kutatások

Két vizsgálat, eltérő módszertan, mindkettő 2005-ös adatokon alapul

1. KÖKK kutatás (2006)
2. Címkézett költségvetési kiadások - COFOG kutatás (2007)

Megrendelő:

Nemzeti Drog Fókuszpont

Közreműködött:

Hajnal György Ph.D. tudományos főmunkatárs

Magyar Közigazgatási Intézet

KÖKK kutatás (2006)

KÖKK becslés három lépése

$$KÖKK(I.) = \text{Összkiadás} \times \frac{\text{KábítószeresEsetekSzáma}}{\text{ÖsszesEsetSzáma}}$$

KÖKK (II.): finomított „módosító tényező”

„Kábítószeres” vs. „nem-kábítószeres” esetek kapcsán
szisztematikus különbségek figyelembe vétele pl. laborköltség.

KÖKK (III.): intervallum

Kábítószer mint ok gyakran más okokkal – tipikusan: más
bűncselekményekkel – elválaszthatatlanul összefonódva,
együttesen vezet bizonyos kiadásokhoz.

KÖKK büntető igazságszolgáltatás

Vizsgált szervezetek / egyedi KÖKK képzés:

- Rendőrség
- Vám- és Pénzügyőrség
- Ügyészség
- Bíróságok
- Büntetés-végrehajtás

Példák:

Összes bírósági eset / kábítószeres eset \approx eljárás hossza, szakértői díjak

Bv. intézetben eltöltött összes napok / kábítószeres ügyek \approx büntetési fokozat

Forrás: ERÜBS (Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika), ORFK Elemző és Koordinációs Igazgatósága

KÖKK egészségügyi ellátás

- Azon fekvő- és járóbeteg-ellátások összértéke, amelyeket 2005 folyamán a „drogos profilú” intézmények nyújtottak.
Forrás: Országos Addiktológiai Intézet
- Azon ellátások összértéke, amelyeket kimondottan „drogos” diagnózis (BNO:F11-19) mellett nyújtottak; kivéve az előző pont (kettős számbavétel elkerülése)
- Azon ellátások összértéke, amelyet (i) „drogfüggőnek” minősíthető betegek kaptak addiktológiai/pszichiátriai profilú intézményben és/vagy tág értelemben vett pszichiátriai diagnózis szerepeltetése mellett, de nem szerepeltek az előző két komponensben.
- Azon ellátások összértéke, amelyeket kimondottan csak kábítószer-terápiában használatos gyógyszerekre nyújtottak; ez praktikusán a metadont jelentette.
- Azon ellátások összértéke, amelyeket kimondottan csak a kábítószer-függő kezelésénél használatos laborvizsgálatokra nyújtottak.
- Az 1.-3. komponensben foglalt ellátási események kapcsán felmerült mentési (OMSZ) költségek
- A drogrehabilitációs intézetekben folyó kezeléshez nyújtott OEP támogatás

KÖKK szociális ellátás

A szociális ellátások körében a nappali ellátások, a közösségi ellátások, valamint az ún. szakosított (bentlakásos) ellátást nyújtó intézmények vehetők számba, mint kábítószeres ellátást nyújtó szolgáltatók.

A KÖKK becslés főbb mozzanatai:

KÖKK I. Az elérhető adatforrások alapján (pl. TEIR, ágazati adatgyűjtések) meghatározták az adott típusú ellátást nyújtó intézmények körét, valamint az ezen intézményeknek nyújtott **összes támogatást** (állami normatíván felül biztosított önkormányzati és az egyházi kiegészítő normatíva is).

KÖKK II. KÖKK-nek a teljes támogatási összegen belül történő elkülönítése:
Az intézmények jelentős része nem kimondottan csak kábítószerfüggőkkel foglalkozik, hanem ennél szélesebb, általános addiktológiai profillal bír.

KÖKK: a teljes támogatáson belüli részaránya a kábítószeres kapacitásnak/ágyszámnak az összes kapacitáshoz viszonyított aránya

KÖKK III. A teljes szociális KÖKK értékét az egyes intézményekre vonatkozó, a fenti lépésekben meghatározott KÖKK ellátás-típuson belüli, majd ezek közötti összegzése révén nyertük.

KÖKK kutatás (2006) eredménye

A kábítószerrel összefüggő költségvetési kiadások 2005-ben (becslés)

	millió HUF	ezer EUR
1. Büntető igazságszolgáltatás		
Rendőrség	3718 – 4440	14988 - 17899
Vám- és Pénzügyőrség	516 - 523	2080 - 2108
Ügyészség	638 - 931	2572 - 3753
Bíróság	487 - 520	1963 - 2096
Büntetés-végrehajtás	1790 - 1912	7216 - 7709
Büntető igazságszolgáltatás, összesen	7149 - 8326	28820 - 33565
2. Egészségügyi és szociális ágazat		
Egészségügyi ellátórendszer	2002	8072
Szociális ellátórendszer	460	1854
Egészségügyi és szociális ágazat, összesen	2462	9925
Mindösszesen	9611 - 10788	38746 - 43491

Forrás: Hajnal (2006)

Címkézett költségvetési kiadások – COFOG kutatás (2007)

Címkézett költségvetési kiadások

A címkézett kiadások becslésének kiindulópontja a „kormányzat kiadásait átfogó jelleggel összegző költségvetési dokumentum” („budget document/year-end report”). Ennek magyar megfelelője a költségvetés végrehajtásáról szóló (esetünkben a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló, 2006/XCIX számú) törvény, illetve annak 1. sz. melléklete.

Módszertani korlátok:

- A költségvetés végrehajtásáról szóló törvény a költségvetési kiadásokat döntően adminisztratív egység – pl. költségvetési szerv – szerinti bontásban tartalmazza. Helyenként ugyan előfordul, hogy egyes, meghatározott célhoz rendelhető programok/tevékenységek önálló költségvetési tételként is megjelennek, általánosságban azonban hiányoznak a funkcionális, tevékenységi tartalom szerint költségvetési információk.
- A költségvetés részletesen tartalmazza a központi költségvetésben és az elkülönített alapoknál felmerülő közkiadásokat, valamint az önkormányzatoknak különböző jogcímenek nyújtott, címzett- és céltámogatásokat. Nem tartalmazza azonban az egyes önkormányzatok, illetve az önkormányzati alrendszer költségvetési kiadásaira vonatkozó teljes adatkört.

COFOG módszer

$$KÖKK = \sum_{i=1}^7 FunkciócsoportÖsszkiadása_i \times RáfordításiArány_i$$

ahol az egyes elemek jelentése a következő:

- KÖKK: a kábítószerrel kapcsolatos összes költségvetési kiadás
- i: a COFOG kormányzati funkciócsoportok indexe, 1-től 7-ig
- Funkciócsoport összkiadása: az adott („i-edik”) COFOG funkciócsoporthoz tartozó – a Pénzügyminisztérium által közölt – kiadási összeg
- Ráfordítási arány: az a százalékos arány, amellyel az adott („i-edik”) funkciócsoporton belüli KÖKK-arány a lehető legjobban becsülhető.

A COFOG módszer használható a KÖKK becslés validálására.

Bűnüldözési és igazságszolgáltatási kiadások becslése különböző ráfordítási arányszámok segítségével a 2005. évre vonatkozóan

Megnevezés	%	Millió HUF	Ezer EUR
COFOG 3.1 - Rend- és közbiztonság		259.394	1.045.733
Ráfordítási arányszám (3.1/a): Ismertté vált bűncselekmény	1,58	4.098	16.520
Ráfordítási arányszám (3.1/b): Ismertté vált bűncselekmény, ismeretlen tettes nélkül	2,74	7.107	28.651
Ráfordítási arányszám (3.1/c): Befejezett büntetőügy	1,93	5.006	20.181
Alternatív becslés (Rendőrség + VPOP)		3.729...4.458	15.033... 17.972
COFOG 3.3 - Igazságszolgáltatás		10.7971	435.279
Ráfordítási arányszám (3.2/a): 1. Ismertté vált bűncselekmény	1,58	1.706	6.877
Ráfordítási arányszám (3.2/b): Ismertté vált bcs., ismeretlen tetteses nélkül	2,74	2.958	11.925
Ráfordítási arányszám (3.2/c): Befejezett büntetőügy	1,93	2.084	8.401
Alternatív becslés		487... 520	1.963... 2.096
COFOG 3.4 - Büntetés-végrehajtás		37.047	149.353
Ráfordítási arányszám (3.4/a): Befogadottak	2,46	911	3.672
Ráfordítási arányszám (3.4/b): 2. Átlagos évközi létszám	5,08	1.882	7.587
Alternatív becslés		1.790... 1.912	7.216... 7.708
COFOG alapú becslés, összesen*		7.686	30.985
2006-os kutatás eredménye, összesen		6.006...6.890	24.212...27.776
* A legkisebb eltérést adó ráfordítási arányszámok alapján			

Európai kitekintés

A kábítószerrel összefüggő költségvetési kiadások szerkezete (2005)

	Az összes ismert kiadás			Az összes ráfordítás megoszlása terület szerint	
	kiadás (millió EUR)	aránya az összes költségvetési kiadáson belül	a GDP százalékában	egészségügyi és szociális %	büntető igazságszolgáltatás %
Magyarország	43,5	0,11	0,05	23	77
Belgium	185,9	0,14	0,07	43	54
Hollandia	2185,5	0,96	0,43	25	75
Finnország	272	0,36	0,18	76	24
Svédország*	1200	0,8	0,46	60	40
Egyesült Királyság	2290	0,29	0,13	51	49

Köszönöm a figyelmet!

Bővebb információ:

www.drogfokuszpont.hu

 Kábítószerrel összefüggő társadalmi költségek

horvath.gergely@oek.antsz.hu